

YOUNG ADULT

Lezen in de onderbouw

TOFFE BOEKEN OP HET WEB

Tekst
Annemarie Terhell

Hoe krijg je leerlingen in de onderbouw van de middelbare school aan het lezen? Allereerst door te zorgen dat ze een boek vinden waar ze voor warmlopen. Twee nieuwe online tools kunnen daarbij helpen: de dynamische boektrailers van Boek voor Nederlands en de uitgebreide zoekmachine de Boekenvinder van het Literatuurmuseum.

“
**Jongeren
zeiden:
het moet
over ons
gaan**”

Het Literatuurmuseum heeft een nieuwe opstelling voor tieners: Back Street. Daarbij is een online zoekmachine ontwikkeld, waarmee jongeren boektitels op maat kunnen vinden: de Boekenvinder. ‘We willen onze impact vergroten,’ vertelt Ingrid Eilander, adjunct-directeur.

Met Papiria heeft het Kinderboekenmuseum, dat met het Literatuurmuseum onder een dak huist, een goedlopende tentoonstelling voor kinderen, maar voor veertien- tot twintigjarigen was er geen aanbod. ‘Dat zat ons dwars,’ vertelt Ingrid Eilander. ‘Wij willen graag alle schooltypes goed kunnen bedienen, van vmbo tot vwo en ook het mbo. Daarom hadden we al jaren het plan om iets te ontwikkelen wat specifiek is gericht op young adult en waarin de verschillende schoolniveaus goed aan bod komen. Voorafgaand aan de plannen hebben we veel gepraat en gebrainstormd met jongeren. Wat in de gesprekken steeds terugkwam waren de opmerkingen: het mag best een beetje rauw zijn, er moet iets te ontdekken vallen, het moet dichtbij staan, en: het moet over ons gaan.’

Belevingswereld

‘Daaruit concludeerden we dat we iets moesten maken wat heel erg in de belevingswereld van jongeren past,’ zegt Eilander. ‘Ze zijn op zoek naar zichzelf, ze hebben behoefte aan een heel andere wereld en sfeer dan de kinderen

“
**Ik doe
waar ik
goed
in ben:
video's
maken**”

Docent Nederlands Steven Stavast werkte jarenlang als acteur voor hij de overstap maakte naar het onderwijs. Daar zag hij zijn leerlingen worstelen met het uitkiezen van een boek en realiseerde hij zich: ze hebben hier

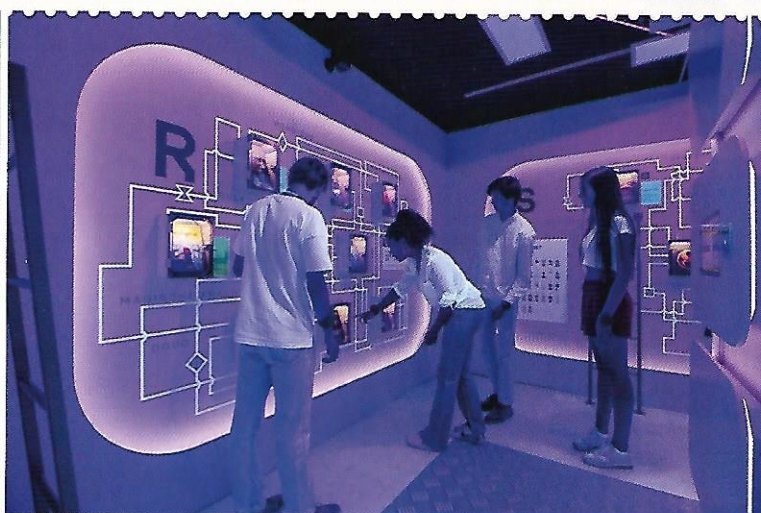
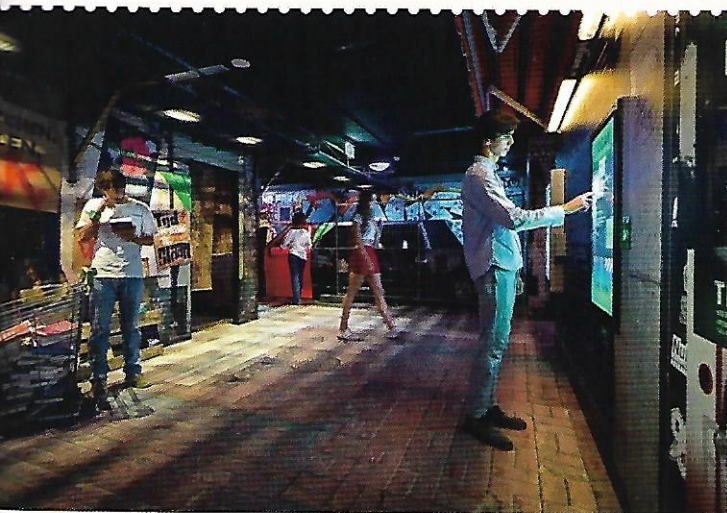
hulp bij nodig. Zo ontstond het idee voor Boek voor Nederlands: een website met filmische boektrailers.

Steven Stavast werkt sinds 2020 bij De Werkplaats in Bilthoven, een scholengemeenschap waar vmbo tot gymnasium wordt aangeboden. In de eerste klassen ziet hij zijn nieuwe leerlingen binnenkomen met weinig zin in lezen. ‘Als ik vraag: wie heeft er in de zomervakantie voor zijn plezier een boek gelezen? dan gaan er twee vingers omhoog. Dat is griezelig weinig.’ Tijdens de eerste lockdown, toen het onderwijs online werd gegeven, experimenteerde hij met video's over boeken. ‘Leerlingen moesten in die periode een boek uitkie-

zen voor een opdracht. Normaal gesproken had ik een stapel boeken genomen en daar enthousiast over verteld voor de klas. Nu kon dat niet. Daarom maakte ik met mijn vrouw een serie filmpjes in en om het huis waarin ik steeds vertelde over één boek. Daar werd ontzettend leuk op gereageerd, zowel door leerlingen als door collega's.’

Boekenkast

Terug op school overviel hem de ernst van het probleem. ‘Na de lockdown nam ik mijn leerlingen mee naar de mediatheek en zag een complete eerste klas mavo-havo verdwaasd naar de boekenkast staren. Eén dappere leerling pakte een boek, draaide het om, dacht: ja, dan

of volwassenen die het museum bezoeken. Zo werd het idee geboren om tien spellen te ontwikkelen. De naam Back Street verwijst naar de achterafstraten van grote steden. De inrichting is een beetje *grunchy*, via donkere steegjes kom je terecht in tien verschillende ruimtes. De bunker is een escaperoom met spannende verhalen; in het casino kun je gokken op het verhaalverloop van youngadultboeken; in de vintage shop zijn gedichten te vinden en kun je je eigen Insta-poem maken.'

Straatpoëzie

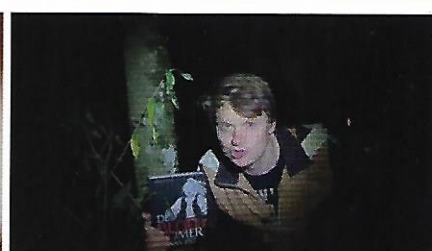
Back Street is gevuld met vierhonderd verschillende youngadultboeken. De titels die je tijdens een klassenbezoek in

de spellen te zien krijgt, zijn aangepast aan het leesniveau van de bezoekende klas. Daarnaast hebben docenten de keuze uit verschillende themalessen, zoals *spoken word*, straatpoëzie of creatief schrijven. Back Street werd aan het begin van dit schooljaar officieel geopend en heeft sindsdien al ruim 2600 scholieren verwelkomd. De reacties zijn positief, vertelt Eilander. 'Na afloop van het bezoek krijgen leerlingen de resultaten van de spellen toegestuurd per email plus een lijst persoonlijke boekentips, gebaseerd op wat ze in de spellen zijn tegengekomen.'

Leestips

Omdat het museum jongeren graag van nog meer leestips wil voorzien, ontstond het idee voor de Boekenvinder. Met deze online zoekmachine kom je in vijf vragen tot een persoonlijke tiplijst. Eilander: 'De database van de Boekenvinder is gebaseerd op de collectielijsten van de Bibliotheken. We zijn blij dat we met deze zoekmachine bezoekers nu nog meer tips kunnen aanreiken en daarmee het bezoek minder eenmalig maken. Bovendien is de Boekenvinder ook benaderbaar voor jonge mensen die niet in het museum komen. We hopen hiermee onze impact te vergroten.'

deboekenvinder.nl

moet ik die hele achterkant gaan lezen, en zette het gauw weer terug. Toen dacht ik: dit gaat niet vanzelf. Ze hebben hier hulp bij nodig.' Met zijn vriend Bram de Goeij begon hij te brainstormen. 'Ik zag een probleem en wist waar wij goed in zijn: video's maken. Zo kwamen we op het idee om trailers te gaan maken over boeken die wij tof vinden, want zoiets bestaat gewoon nog niet. De meeste content op YouTube over jeugdboeken is vrij saai.'

Bivakmuts

Intussen staan er op de website Boek voor Nederland acht trailers over spannende boeken voor de onderbouw, zoals *67 Seconds* van Jayson Reynolds,

Alaska van Anna Woltz en *Match* van Buddy Tegenbosch. Daarin kruipt Stavast helemaal in de sfeer van het boek en vertelt hij vanuit een lift, met een bivakmuts op of vanaf een voetbaltribune wat dit boek zo spannend maakt en waarom je het echt zou moeten lezen. 'Filmische boektrailers maken is tijdrovend,' vertelt hij. 'We schrijven een script, maken een draaiboek, gaan een dag filmen, dan monteren. We doen het er nu nog naast, we hopen dat we het komend jaar professioneler kunnen oppakken en de website met behulp van subsidie verder kunnen uitbouwen.'

Latino King

Elke maand een nieuwe video, dat

wordt het streven. Stavast: 'We zijn gestart met de doelgroep twaalf tot vijftien jaar. We kiezen laagdrempelige boeken die niet al te psychologisch, maar wel goed en spannend zijn, zodat ook vmbo-leerlingen enthousiast worden. Dat is een groep die veel te vaak over het hoofd wordt gezien. Veel van mijn collega's gebruiken de trailers in de klas en zien hun leerlingen erop aangaan. Laatst kreeg ik een foto doorgeappt van vier kinderen die tegelijk *Latino King* aan het lezen zijn. Dan word ik heel blij. Ik hoop dat de combinatie van een aansprekende video en een tof boek leerlingen echt gaat helpen om het lezen te ontdekken.'

boekvoornederlands.nl

